

Snæbel-projektet - Ansager Stemmeværk & Kanal

Snæblen

Snæblen er fisken med den karakteristiske spidse snude, der kun lever i Vadehavs-området. Ligesom laks lever og vokser den op i havet, men gyder i de større vandløb.

De første måneder lever yngelen i åens stille vådområder, før den svømmer ud og vokser op i havet.

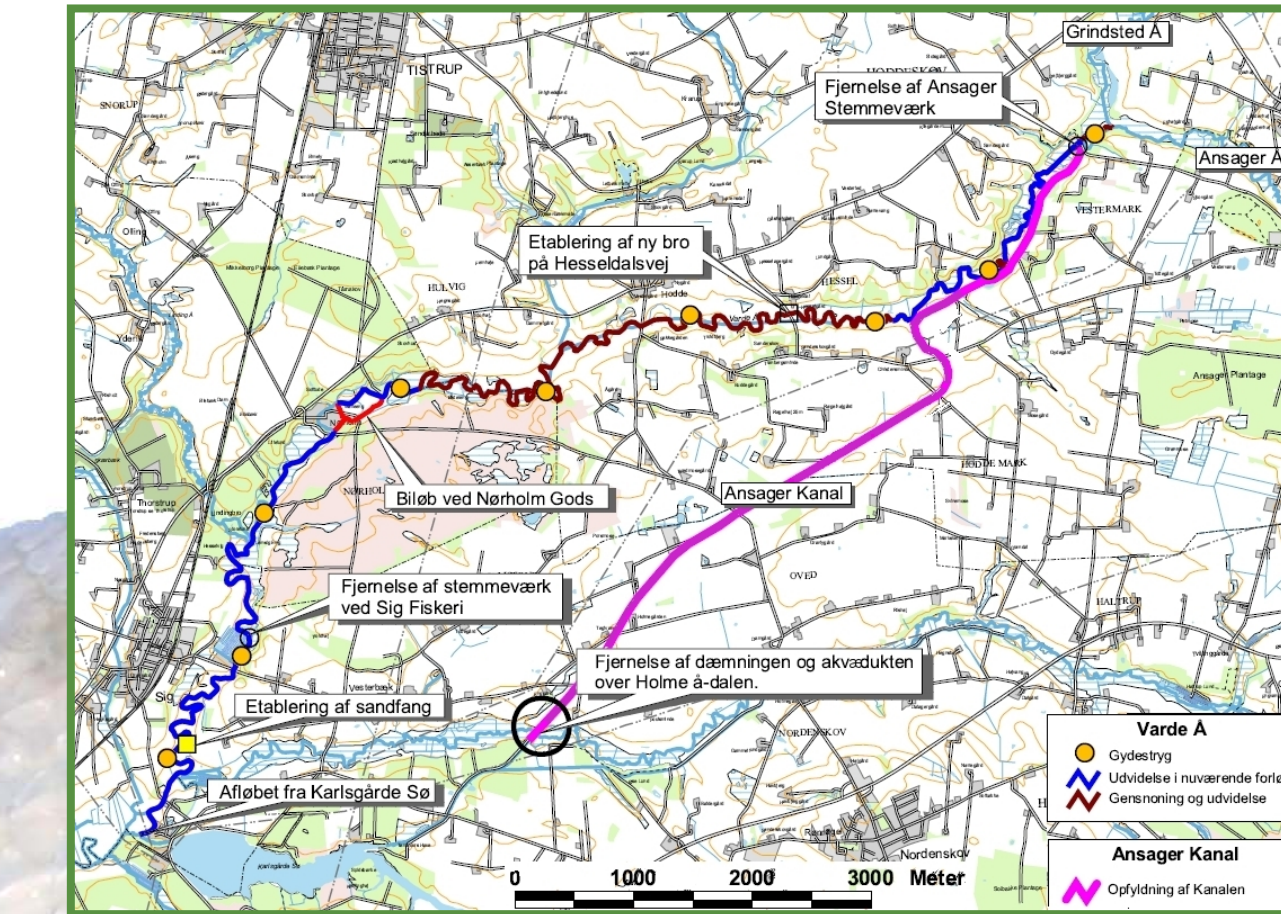
Snæblen er en af verdens mest truede fisk, og er på EU's liste over dyrearter, der kræver streng beskyttelse – så Danmark har pligt til at forbedre forholdene for fisken. Derfor gøres der nu en indsats gennem 'Snæbel-projektet' for at redde den.

Snæblens tilbagegang skyldes, at vandløbene blev reguleret, opstemmet, forurenet og på andre måder blev uegnede for snæblen. Kun vandløb med fri passage kan bruges som gydevandløb.

Projektet

Snæbel-projektet medvirker til, at der i Varde Å, Sneum Å, Ribe Å og Vidå vil blive:

- Fjernet 13 spærringer. Det giver snæblen adgang til mere end 130 km nye gydestrækninger.
- Udlagt sten og grus til gydning på betydelige strækninger.
- Genskabt og genslynget 30 km vandløb.
- Etableret 500 ha opvækstområder for snæblens yngel.

Varde Å projekterne

I Varde Å sker følgende:

- Der skabes fri passage forbi Sig Fiskeri
- Ansager Stemmeværk fjernes, så der skabes fri passage
- Alt vandet der i dag ledes til Ansager Kanal, kommer tilbage i åen
- 35 oprindelige å-slynger genåbnes
- Åens bredde udvides til 14 m
- Der udlægges 9 gydestryg for snæbel og andre laksefisk

Snæblen kan blive op til 60 cm lang og mere end 10 år gammel.

2009:

- Strækningen nedstrøms Sig Fiskeri (3 km) udvides i bredden
- Der anlægges et nyt stryg oven for Ansager Stemmeværk
- De 35 å-slynger mellem Hessel og Nørholm graves, men tilsluttes først åen i 2010

2010:

- Å-strækningen fra Ansager Stemmeværk til Sig Fiskeri udvides i bredden
- Vandet fra Ansager Kanal ledes til Varde Å
- Ansager Stemmeværk fjernes
- De ca. 350.000 m³ af de i alt 500.000 m³ jord, der bliver gravet op ved åens udvidelse og gensoning, fyldes i Ansager Kanal
- Akvædukten over Holme Å-dalen fjernes

Når arbejdet er færdigt i december 2010, fremstår åen omtrent som før 1945, da Ansager Stemmeværk blev taget i brug, og åens vand dermed blev ledt gennem Ansager Kanal til Karlsgårde Sø.

Ansager Stemmeværk.

Ansager Kanal og Stemmeværk

Ansager Stemmeværk blev bygget i 1945 for at lede Varde Ås vand gennem Ansager Kanal til Karlsgårde-værket. Dermed mistede Varde Å 90 % af sit vand.

Med Snæbel-projektet skal stemmeværket fjernes, og alt vandet føres tilbage i åen. Højdeforskellen på 2,5 m bliver udlignet ved at anlægge et langt stryg.

Sand, der blev opgravet fra åen i 1953-90, blev lagt hvor stryget skal ligge. Sandet skal fjernes, og halvdelen deponeres i Kanalvejsdepotet, mens resten anvendes til opfyldning af den nuværende å (blå).

Stryget bliver anlagt i 2009, men først når resten af Varde Å projektet er udført, og al vandet er tilbage i åen engang i 2010, nedbrydes stemmeværket.

Derefter vil der ikke længere løbe vand i Ansager Kanal, og den vil derfor blive fyldt op med ca. 350.000 m³ af de ca. 500.000 m³ jord man opgraver ved genopretningen af Varde Å.

